

FISA DE ACTIVITATE CLASA XI. ROMANTISM. FIGURI RETORICE

PROF ARDELEANU BLAGA NICUȚA
COLEGIUL DE INDUSTRIE ALIMENTARA ELENA DOAMNA GALAȚI

Romantism - Interpretarea ideilor poetice:

Se dau versurile:

„Începând la talpa însăși a mulțimii omenești
Și suind în susul scării pân' la frunțile crăiești,
De a vieții lor enigmă îi vedem pe toți munciiți,
Făr-a ști să spunem care ar fi mai nenorociți...
Unul e în toți, tot astfel precum una e în toate,
De asupra tuturor se ridică cine poate,
Pe când alții stând în umbră și cu inima smerită
Neștiuți se pierd în taină ca și spuma nezărită -
Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor ei sau ce gândesc?...
Ca și vântu-n valuri trece peste traiul omenesc.

Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l...
Ce-o să aibă din acestea pentru el, bătrânul dascăl?
Nemurire, se va zice. Este drept că viața-ntreagă,
Ca și iedera de-un arbor, de-o idee i se leagă.
"De-oi muri - își zice-n sine - al meu nume o să-l poarte
Secolii din gură-n gură și l-or duce mai departe,
De a pururi, pretutindeni, în ungherul unori crieri
Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele scrieri! "
O, sărmane! ții tu minte câte-n lume-ai auzit,
Ce-ți trecu pe dinainte, câte singur ai vorbit?
Prea puțin. De ici, de colo de imagine-o fășie,
Vreo umbră de gândire, ori un petec de hârtie;
Și când propria ta viață singur n-o știi pe de rost,
O să-și bată alții capul s-o pătrunză cum a fost?
Poate vrun pedant cu ochii cei verzui, peste un veac,
Printre tomuri brăcuite așezat și el, un brac,
Aticismul limbii tale o să-l pună la cântari,
Colbul ridicat din carte-ți l-o sufla din ochelari
Și te-o strânge-n două șiruri, așezându-te la coadă,
În vro notă prizărită sub o pagină neroadă.
Poți zidi o lume-ntreagă, poți s-o sfărâmi... orice-ai spune,
Peste toate o lopată de țărână se depune.
Mâna care-au dorit scepstrul universului și gânduri
Ce-au cuprins tot universul încap bine-n patru scânduri...
Or să vie pe-a ta urmă în convoi de-nmormântare,

Splendid ca o ironie cu priviri nepăsătoare...
Iar deasupra tuturor va vorbi vrun mititel,
Nu slăvindu-te pe tine... lustruindu-se pe el
Sub a numelui tău umbră. Iată tot ce te așteaptă.
Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă.

Neputând să te ajungă, crezi c-or vrea să te admire?
Ei vor aplauda desigur biografia subțire
Care s-o-ncerca s-arate că n-ai fost vrun lucru mare,
C-ai fost om cum sunt și dâșii... Măgulit e fiecare
Că n-ai fost mai mult ca dâșul. Și prostatecele nări
Și le umflă orișicine în savante adunări
Când de tine se vorbește. S-a-nțeleș de mai nainte
C-o ironică grimasă să te laude-n cuvinte.
Astfel încăput pe mâna a oricărui, te va drege,
Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege...
Dar afară de acestea, vor căta vieții tale
Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandale -
Astea toate te apropie de dâșii... Nu lumina
Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,
Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
Într-un mod fatal legate de o mână de pământ;
Toate micile mizerii unui suflet chinuit
Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

.....
Între ziduri, printre arbori ce se scutură de floare,
Cum revarsă luna plină liniștita ei splendoare!
Și din noaptea amintirii mii de doruri ea ne scoate;
Amorțită li-i durerea, le simțim ca-n vis pe toate,
Căci în propria-ne lume ea deschide poarta-ntrării
Și ridică mii de umbre după stinsul lumânării...
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate,
Și pe toți ce-n astă lume sunt supuși puterii sorții
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții!”

(Mihai Eminescu, *Scrisoarea I*)

Indicații:

- **Satira** – specie a genului liric caracterizată printr-un **subliniat caracter moralizator și critic**, creat prin **caricaturizarea** situațiilor și a personajelor, **discursul ironic, incisiv și sarcastic**, precum și prin **mijloacele retorice** (interogația, exclamația, interpelarea, antiteza, antifraza, persiflarea, apostrofa);

- specia apare în Antichitate, în literatura latină (Horațiu), romanticii o aduc însă la apogeu, fiind scrisă în numele unor înalte valori morale, cu încredere în ideea de perfectibilitate a ființei umane, scopul fiind cel moralizator;
- autorul critică aspectele negative ale societății, ironizează ridicolul contemporanilor, al viciilor și tarelor lumii mediocre în care trăiește;
- imaginarul poetic se creează pe baza antitezei dintre tiparul individului/ al societății și idealurile etice ale poetului.

Cerințe:

1. Prezentați portretul caricatural prin care Eminescu satirizează mediocritatea.
2. Comentați procedeele retorice prin care Eminescu persiflează naivitatea geniului.
3. Comentați, în 1-2 pagini, motivul *zădărniceii*, preluat din filosofia Eclesiastului: *Vanitas vanitatum et omnia vanitas* (deșertăciunea deșertăciunilor, totul e deșertăciune), făcând o analogie cu discursul Demiurgului cu privire la condiția umană, din poemul ***Luceafărul***.